

Ocean Indyjski od zawsze był „autostradą” umożliwiającą rozwój handlu dalekosiężnego i różnego rodzaju interakcji. Badania archeologiczne datują powstanie sieci handlowych w tym regionie na okres prehistoryczny i podkreślają ich rozległy charakter. Owa działalność rozpoczęła się już w III-II tysiącleciu p.n.e od kontaktów morskich pomiędzy miastami położonymi w Zatoce Perskiej i Gudżaracie oraz u ujścia Indusu. Na początku naszej ery sieć szlaków handlowych jeszcze bardziej się rozbudowała, obejmując swym zasięgiem prawie cały zachodni Ocean Indyjski. Miały na to wpływ różne czynniki, takie jak rozwój urbanistyki, modyfikacja zatok oraz powstawanie portów, przystani i innych obiektów związanych z infrastrukturą portową. Miasta portowe od zawsze były miejscami, w których mieszały się wpływy lokalne i egzotyczne, obce i znane, tradycja i nowoczesność.

Celem projektu jest wykorzystanie potencjału informacyjnego znalezisk monet jako narzędzia służącego lepszemu poznaniu społecznej i ekonomicznej historii mieszkańców portu. W ujęciu bardziej ogólnym, jego celem jest stworzenie narracji dotyczącej procesów związanych z nadawaniem i wyrażaniem wartości zachodzących w konkretnym, szczególnym typie starożytnej społeczności za pomocą studiów nad użytkowaniem monet w miastach portowych zachodniej części Oceanu Indyjskiego. Przeprowadzone badania rzucą nowe światło na to, w jaki sposób ludzie, którzy zamieszkiwali i odwiedzali konkretne miasta uczestniczące w handlu morskim i lądowym używali monet. Dzięki temu możliwe będzie wskazanie i wyjaśnienie różnic pomiędzy wybranymi społecznościami w zakresie ich podejścia do tego typu obiektów. Kolejny temat rozważany w ramach projektu dotyczy procesu nadawania wartości przedmiotom. Nie mniej ważne będzie także sprawdzenie czy analiza znalezisk monet pochodzących ze szczególnego typu osady (miasta portowego) może przyczynić się do jej lepszej charakteryzacji.

Znaczenie badań prowadzonych w ramach projektu wynika z faktu, że podejmują one temat, który jest zarówno ważny jak i słabo rozpoznany. Monety stanowią fascynującą kategorię zabytków znajdujących w portach zachodniej części Oceanu Indyjskiego. Zarówno lokalne jak i obce, są znajdowane w skarbach, jako depozyty w budynkach kultowych, grobach i domach a także zwykle zguby. Pomimo tego ich powszechna interpretacja jako wskaźników fluktuacji w działalności handlowej i dobrobycie mieszkańców spowodowała niemal zupełny brak zainteresowania ich innymi, pozaekonomicznymi funkcjami. Być może wynika to z postrzegania funkcji monet jako oczywistych: moneta jest pieniądzem, zestandaryzowanym środkiem wymiany, miernikiem wartości oraz środkiem tezauryzacji. Niemniej jednak odpowiednie i bardziej zniuansowane interpretacje znalezisk mogą przybliżyć nam nie tylko kwestie związane z ekonomiczną, ale też społeczną i polityczną historią stanowiska. Monety mogą funkcjonować w kilku różnych systemach wartości a w różnych okresach i kontekstach użytkowania ich poszczególne funkcje mogą nabierać większego znaczenia niż inne. Mogą być także instrumentami odgrywającymi ważne role w kontekście społecznym, odzwierciedlając relacje między różnymi miejscami, rzeczami, ludźmi, nie tylko te ekonomiczne.

Analiza wartości i znaczenia monet w społecznościach portowych pogłębi naszą wiedzę na temat społecznych i ekonomicznych praktyk w świecie Oceanu Indyjskiego. Badania nad użytkowaniem monet w miastach portowych a także nad kwestiami związanymi z wartościowaniem obiektów dodadzą kolejnego wymiaru społecznej archeologii portów, a także badaniom nad morskimi krajobrazami kulturowymi zachodniej części Oceanu Indyjskiego. Studia prowadzone w ramach projektu poszerzą zakres badań prowadzonych przez polskich numizmatyków kierując ich uwagę na obszary rzadko przez nich eksplorowane badawczo. Wyniki badań będą mogły być też wykorzystane do badań porównawczych nad podobnymi zjawiskami zachodzącymi w innych kulturach i innych regionach świata starożytnego. Projekt będzie realizowany w pięciu etapach, na które składać się będą przygotowanie zestawu danych i baz danych znalezisk monet z wybranych portów, analiza znalezisk, analiza wartości monet w wybranych portach, porównanie sposobów ich użytkowania i wartości, a także stworzenia kompleksowej, syntetycznej narracji dotyczącej powyższych kwestii. Podstawę teoretyczną rozważań będą stanowić koncepcje związane z wartością, a także sprawczością i biografią obiektów.